

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет з підготовки іноземних громадян
Кафедра нормальної та патологічної фізіології

ГІГІЄНА У ФАРМАЦІЇ ТА ЕКОЛОГІЯ

**РОБОЧА ПРОГРАМА
освітньої компоненти**

підготовки другого Магістерського рівня
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань 22 Охорона здоров'я
(шифр і. назва галузі знань)

спеціальності 226 Фармація, промислова фармація
(код і найменування спеціальності)

освітньої програми Клінічна фармація
(найменування освітньої програми)

спеціалізації (й) 226.01 Фармація
(найменування спеціалізації, за наявності)

Робоча програма освітньої компоненти Гігієна у фармації та екологія спеціальності 226 Фармація, промислова фармація освітньої програми Клінічна фармація спеціалізації (й) 226.01 Фармація здобувачів вищої освіти 1 курсу.

Розробники:

КОНОНЕНКО Надія, зав. кафедри нормальної та патологічної фізіології, д.мед.н., професор

ЧІКІТКІНА Валентина, доцент кафедри нормальної та патологічної фізіології, к.біол.н., доцент

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри нормальної та патологічної фізіології

Протокол від «31» серпня 2023 року № 1

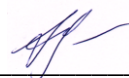
Зав. кафедри

проф. Надія КОНОНЕНКО

Робоча програма схвалена на засіданні методичної профільної комісії з біомедичних дисциплін
Протокол від «01» вересня 2023 року № 1

Голова профільної комісії

проф. Надія КОНОНЕНКО

1. Опис освітньої компоненти

Мова навчання: українська

Статус освітньої компоненти: вибіркова

Передумови вивчення освітньої компоненти: вивчення освітньої компоненти «Гігієна у фармації та екологія» формує у здобувачів вищої освіти цілісне уявлення про взаємодію організму людини з навколишнім середовищем та принципи профілактичного світогляду; здатність аналізувати, інтерпретувати результати гігієнічних досліджень з метою профілактики захворювань; забезпечує фундаментальну підготовку та набуття практичних навичок для наступної професійної діяльності клінічного фармацевта; базується на вивченні здобувачами вищої освіти нормальної фізіології та анатомії людини, патологічної фізіології, мікробіології, біофізики, екології, біології з основами генетики.

Предметом вивчення освітньої компоненти «Гігієна у фармації та екологія» є фактори навколишнього середовища, які впливають на організм людини, закономірності впливу, їх гігієнічне нормування та профілактичні рекомендації, що, у цілому, визначають здоров'я населення.

Інформаційний обсяг освітньої компоненти. На вивчення освітньої компоненти відводиться **90** годин **3,0** кредитів ECTS

2. Мета та завдання освітньої компоненти

Метою викладання освітньої компоненти «Гігієна у фармації та екологія» є дати основні знання із загальної гігієни та визначити роль гігієни в практичній роботі клінічного фармацевта; сприяти формуванню цілісного уявлення про взаємодію організму людини з навколишнім середовищем та профілактичного світогляду; надати певний обсяг знань з санітарно-гігієнічної експертизи аптечних закладів та поліпшення санітарно-протиепідемічного режиму і умов праці; забезпечити теоретичну базу для подальшого вивчення інших освітніх компонент навчального плану.

Основними **завданнями** освітньої компоненти «Гігієна у фармації та екологія» є сформувати цілісне уявлення про взаємодію організму людини з навколишнім середовищем та принципи профілактичного світогляду; створити базу, яка визначає професійну компетентність і загальну ерудицію клінічного фармацевта.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Освітня компонента «Гігієна у фармації та екологія» забезпечує набуття здобувачами вищої освіти **компетентностей:**

інтегральна:

здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері фармації та клінічної фармації.

загальні:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Знання та розуміння предметної області; розуміння професійної діяльності.

ЗК08. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку фармації, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

спеціальні (фахові, предметні):

ФК01. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі фармації та клінічної фармації у широких або мультидисциплінарних контекстах.

ФК03. Здатність розв'язувати проблеми фармації та клінічної фармації у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ФК06. Здатність проводити інформаційну та санітарно-просвітницьку роботу серед населення з метою профілактики поширених захворювань внутрішніх органів, інфекційних захворювань, а також з метою сприяння своєчасному виявленню (самодіагностики із застосуванням сучасних діагностичних тестів) та підвищенню прихильності до лікування цих захворювань; брати участь в організації та проведенні масової вакцинації під час епідемії та пандемії; забезпечувати адміністрування антимікробних препаратів в закладах охорони здоров'я.

Інтегративні кінцеві *програмні результати навчання* (ПРН), формуванню яких сприяє освітня компонента:

ПРН01. Мати та застосовувати спеціалізовані концептуальні знання у сфері фармації та суміжних галузях з урахуванням сучасних наукових здобутків.

ПРН08. Розробляти і реалізовувати інноваційні проєкти у сфері фармації та клінічної фармації, а також дотичні міждисциплінарні проєкти з урахуванням технічних, соціальних, економічних, етичних, правових та екологічних аспектів.

ПРН12. Проводити інформаційну та санітарно-просвітницьку роботу серед населення з метою профілактики поширених захворювань внутрішніх органів, інфекційних захворювань, а також з метою сприяння своєчасному виявленню (самодіагностики із застосуванням сучасних діагностичних тестів) та підвищенню прихильності до лікування цих захворювань; брати участь в організації та проведенні масової вакцинації під час епідемії та пандемії; забезпечувати адміністрування антимікробних препаратів в закладах охорони здоров'я.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен *знати:*

- основні фактори навколишнього середовища, які діють на організм людини, закономірності дії та рівень шкідливості;
- гігієнічні нормативи факторів навколишнього середовища та виробничих умов;
- основні напрямки профілактики професійних захворювань.

вміти:

- виявляти порушення санітарно-гігієнічних правил і норм та протиепідемічного режиму в аптечних закладах та лікувально-профілактичних закладах при виготовленні, транспортуванні, зберіганні та відпуску лікарських засобів, розробляти заходи щодо їх усунення;
- здійснювати відповідні заходи щодо забезпечення оптимальних умов діяльності персоналу;
- проводити санітарно-просвітницьку роботу.

володіти:

- методами гігієнічної оцінки фізичних, мікробіологічних, хімічних факторів, що впливають на здоров'я та довкілля;
- методами гігієнічної оцінки умови праці в аптечних та лікувально-профілактичних закладах.

4. Структура освітньої компоненти

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у одиницях													
	денна форма					заочна форма (4,6змед; 4,6здв)								
	усього	у тому числі				усього	у тому числі							
		л	сем	пз	лаб.		с.р	л	сем	пз	лаб.	с.р		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Гігієна та санітарно-гігієнічна оцінка повітряного середовища. Санітарно-протиепідемічний режим аптек. Гігієна освітлення та вентиляції приміщень.												
Тема 1. Гігієна як наука. Гігієнічна оцінка мікроклімату приміщень. Фізичні властивості повітря. Його вплив на організм людини.	9	2		3		4	9	2		3		4
Тема 2. Хімічний склад повітря. Гігієнічна оцінка хімічного забруднення повітря приміщень.	8	1		3		4	8					8
Тема 3. Визначення та гігієнічна оцінка запиленості повітря.	8	1		3		4	8					8
Тема 4. Гігієнічна оцінка мікробного забруднення повітря приміщень.	8	1		3		4	7					7
Тема 5. Санітарно-протиепідемічний режим. Дезінфекція. Дезінсекція. Дератизація.	8	1		3		4	9	2				7
Тема 6. Гігієнічна оцінка природного та штучного освітлення. <i>Контроль засвоєння ЗМ 1</i>	8	1		3		4	9			3		6
Разом за змістовим модулем 1	49	7		18		24	50	4		6		40
Змістовий модуль 2. Гігієна води та водопостачання. Гігієна харчування. Гігієна ґрунту. Гігієна праці. Психогігієна.												
Тема 7. Гігієнічна оцінка природної та штучної вентиляції приміщень	6	1				5	7					7
Тема 8. Гігієнічна оцінка якості води питної та джерел водопостачання.	9	2		3		4	8	2				6
Тема 9. Гігієнічні основи раціонального харчування. Оцінка адекватності харчування. Санітарна експертиза харчових продуктів.	9	2		3		4	9			3		6
Тема 10. Гігієна праці. Гігієнічне нормування та вимірювання рівня шуму.	9	2		3		4	7					7
Тема 11. Психогігієнічні основи оптимізації повсякденної діяльності людини. <i>Контроль засвоєння ЗМ 2</i>	8			3		5	9			3		6
Разом за змістовим модулем 2	41	7		12		22	40	2		6		32
Семестровий залік з модуля 1												
Усього годин	90	14		30		46	90	6		12		72

5. Зміст програми освітньої компоненти

*Змістовий модуль 1. Гігієна та санітарно-гігієнічна оцінка повітряного середовища.
Санітарно-протиепідемічний режим аптек. Гігієна освітлення.*

Тема 1. Гігієна як наука. Гігієнічна оцінка мікроклімату приміщень. Фізичні властивості повітря. Його вплив на організм людини. Гігієна як наука, предмет, завдання. Мікроклімат

приміщень, основні параметри мікроклімату. Нормування температурного режиму приміщень. Нормування вологості приміщень. Швидкість руху повітря, нормування. Профілактичні заходи.

Тема 2. Хімічний склад повітря. Гігієнічна оцінка хімічного забруднення повітря приміщень. Хімічний склад повітря. Паро- і газоподібні речовини у повітрі робочої зони. Гранично допустима концентрація. Профілактичні заходи.

Тема 3. Визначення та гігієнічна оцінка запиленості повітря. Запиленість атмосферного та виробничого повітря. Методика визначення та гігієнічна оцінка запиленості повітря.

Тема 4. Гігієнічна оцінка мікробного забруднення повітря приміщень. Мікробна контамінація повітря фармацевтичних закладів, причини, наслідки. Нормування мікробного забруднення повітря виробничих приміщень аптек та фармацевтичних підприємств. Знезараження повітря.

Тема 5. Санітарно-протиепідемічний режим. Дезінфекція. Дезінсекція. Дератизація. Поняття про санітарно-протиепідемічний режим в аптеках та лікувально-профілактичних закладах. Гігієнічні вимоги до прибирання приміщень. Особиста гігієна персоналу. Дезінфекція, методи, засоби. Дезінсекція, методи, засоби. Дератизація, методи, засоби.

Тема 6. Гігієнічна оцінка природного та штучного освітлення приміщень. Основні світлові величини, одиниці вимірювання. Природне та штучне освітлення. Методи гігієнічної оцінки природного та штучного освітлення.

Змістовий модуль 2. Гігієна вентиляції. Гігієна води та водопостачання. Гігієна харчування. Гігієна праці. Психогігієна.

Тема 7. Гігієнічна оцінка природної та штучної вентиляції приміщень. Поняття про природну та штучну вентиляцію. Методи гігієнічної оцінки природної та штучної вентиляції.

Тема 8. Гігієнічна оцінка якості води питної та джерел водопостачання. Фізіологічне, господарське, гігієнічне, епідеміологічне значення води. Поняття про біогеохімічні ендемії. Нормування якості води питної в Україні. Методи очищення води. Методи знезараження води. Гігієнічні вимоги до води, що використовується у фармації.

Тема 9. Гігієнічні основи раціонального харчування. Оцінка адекватності харчування. Санітарна експертиза харчових продуктів. Харчовий статус, методи оцінки. Види харчування, раціональне харчування. Дієтичне та лікувально-профілактичне харчування. Ступені якості харчових продуктів. Харчові отруєння.

Тема 10. Гігієна праці. Гігієнічне нормування та вимірювання рівня шуму. Виробничі шкідливості, класифікація. Шум, як шкідливий виробничий фактор. Професійні захворювання у фармацевтичній та медичній галузі. Профілактичні заходи.

Тема 11. Психогігієнічні основи оптимізації повсякденної діяльності людини. Психогігієна як наука. Поняття про психічне здоров'я людини. Психогігієнічні принципи оптимізації повсякденної діяльності людини.

Семестровий контроль модуля

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Гігієна як наука. Гігієнічна оцінка мікроклімату приміщень. Фізичні властивості повітря. Його вплив на організм людини.	2	2
2	Тема 2. Хімічний склад повітря. Гігієнічна оцінка хімічного забруднення повітря приміщень.	1	
3	Тема 3. Визначення та гігієнічна оцінка запиленості повітря.	1	
4	Тема 4. Гігієнічна оцінка мікробного забруднення повітря приміщень.	1	
5	Тема 5. Санітарно-протиепідемічний режим. Дезінфекція. Дезінсекція. Дератизація.	1	2
6	Тема 6. Гігієнічна оцінка природного і штучного освітлення приміщень.	1	
7	Тема 7. Гігієнічна оцінка природної і штучної вентиляції приміщень.	1	
8	Тема 8. Гігієнічна оцінка якості води питної та джерел водопостачання.	2	2

9	Тема 9. Гігієнічні основи раціонального харчування. Оцінка адекватності харчування. Санітарна експертиза харчових продуктів.	2	
10	Тема 10. Гігієна праці. Гігієнічне нормування та вимірювання рівня шуму.	2	
11	Тема 11. Психогігієнічні основи оптимізації повсякденної діяльності людини.		
Усього годин		14	6

7. Теми семінарських занять

Не передбачено робочим навчальним планом.

8. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Гігієна як наука. Гігієнічна оцінка мікроклімату приміщень. Фізичні властивості повітря. Його вплив на організм людини.	3	3
2	Тема 2. Хімічний склад повітря. Гігієнічна оцінка хімічного забруднення повітря приміщень.	3	
3	Тема 3. Визначення та гігієнічна оцінка запиленості повітря.	3	
4	Тема 4. Гігієнічна оцінка мікробного забруднення повітря приміщень.	3	
5	Тема 5. Санітарно-протиепідемічний режим. Дезінфекція. Дезінсекція. Дератизація.	3	
6	Тема 6. Гігієнічна оцінка природного і штучного освітлення приміщень. <i>Контроль засвоєння ЗМ 1</i>	3	3
7	Тема 6. Гігієнічна оцінка природної і штучної вентиляції приміщень.		
8	Тема 7. Гігієнічна оцінка якості води питної та джерел водопостачання.	3	
9	Тема 8. Гігієнічні основи раціонального харчування. Оцінка адекватності харчування. Санітарна експертиза харчових продуктів.	3	3
10	Тема 9. Гігієна праці. Гігієнічне нормування та вимірювання рівня шуму.	3	
11	Тема 10. Психогігієнічні основи оптимізації повсякденної діяльності людини. <i>Контроль засвоєння ЗМ 2</i>	3	3
Усього годин		30	12

9. Теми лабораторних занять

Не передбачено робочим навчальним планом.

10. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Історія виникнення, основні етапи розвитку та сучасний стан гігієни.	4	4
2	Геліометеотропні реакції людини, специфічні та неспецифічні прояви геліометеотропних реакцій. Профілактичні заходи.	4	8
3	Основні методи вивчення харчування. Санітарна експертиза харчових продуктів, етапи, харчові отруєння.	4	8
4	Гігієнічне, епідемічне, ендемічне і гігієнічне значення ґрунту. Джерела	4	7

	забруднення ґрунту, їх класифікація і гігієнічна характеристика.		
5	Здоровий спосіб життя та особиста гігієна. Фізична культура і основи загартовування.	4	7
6	Специфічна та неспецифічна дія шуму на організм людини, шумова хвороба. Заходи по зниженню несприятливої дії шуму на організм людини. Основи та принципи гігієнічного нормування шуму.	4	6
7	Біологічна дія вібрації, вібраційна хвороба. Основи та принципи гігієнічного нормування вібрації.	5	7
8	Організація радіаційного контролю стану повітряного середовища. Медичні наслідки аварії на Чорнобильській АЕС. Норми радіаційної безпеки.	4	6
9	Організація та проведення санітарного нагляду за польовим розміщенням військових і цивільних формувань при надзвичайних ситуаціях та під час війни.	4	6
10	Організація і проведення розвідки джерел водопостачання при надзвичайних ситуаціях та під час війни. Оцінка якості води польовими методами.	4	7
11	Організація і проведення санітарного нагляду за очищенням, знезараженням, дезактивацією води у польових умовах при надзвичайних ситуаціях та під час війни.	5	6
Усього годин		46	72

Завдання для самостійної роботи

1. Здобувачі вищої освіти самостійно опрацьовують теми самостійної роботи з дисципліни, які не входять до плану аудиторних занять, використовуючи основну, додаткову навчальну літературу та Інтернет ресурси.

2. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при контролі змістових модулів.

11. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Вивчення освітньої компоненти відбувається протягом одного семестру, завершується семестровим заліком. Оцінки семестрового заліку формуються на підставі поточної успішності здобувача вищої освіти.

Система оцінювання з освітньої компоненти

Формування поточного рейтингу

Результати семестрового контролю у формі семестрового заліку оцінюються за 100-бальною, недиференційованою шкалою («зараховано», «незараховано») та за шкалою ECTS.

Бали з освітньої компоненти нараховуються за таким співвідношенням:

Види оцінювання	Кількість балів
Модуль 1	
Змістовий модуль 1 1. Оцінювання тем 1-6: робота на заняттях (усне опитування, складання тестових завдань, виконання практичного завдання або вирішення ситуаційних задач). 2. Контроль змістового модуля 1: теоретичні питання та складання тестових	30-50

завдань.	
Змістовий модуль 2 1. Оцінювання тем 7-11: робота на заняттях (усне опитування, складання тестових завдань, виконання практичного завдання або вирішення ситуаційних задач). 2. Контроль змістового модуля 2: теоретичні питання та складання тестових завдань.	30-50
Семестровий контроль з модуля 1	
	60-100

Самостійна робота здобувачів вищої освіти оцінюється під час поточного контролю та під час контролю змістового модуля.

Оцінювання успішності здобувача вищої освіти за кожним із запланованих видів робіт на заняттях та під час контролю здійснюється за такими критеріями:

Види робіт, за які здобувач отримує бали	Максимальна кількість балів за вид роботи	Критерії оцінювання
робота на заняттях (1-6) змістового модуля 1 (min-18- max30) робота на заняттях (7-11) змістового модуля 2 (min-15- max 25)		
<i>усне опитування</i>	2,0 бала	2,0 бала - здобувач вищої освіти дає вичерпні відповіді на теоретичні питання викладача; показує всебічні та глибокі знання теоретичного матеріалу, демонструє знання додаткової літератури за темою заняття; логічно мислить і будує відповідь.
		1,5 бала - здобувач вищої освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, але припускається певних неточностей і помилок у логіці викладу теоретичного змісту, які усунув за допомогою викладача.
		1,0 бал - здобувач вищої освіти в основному опанував теоретичні знання освітньої компоненти, але непереконливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість.
		0,5 бала - здобувач вищої освіти має низький рівень теоретичних знань, плутає поняття, додаткові питання свідчать про відсутність стабільних знань.
		0 балів - здобувач вищої освіти не опанував навчальний матеріал освітньої компоненти, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі.
<i>складання тестових завдань</i>	1 бал	Здобувач вищої освіти дав вірні відповіді на 90-100% тестових завдань
<i>вирішення ситуаційної задачі, засвоєння практичних навичок</i>	2,0 бала	2,0 бала - здобувач вищої освіти демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок; робить детальний аналіз та надає вірні відповіді до питань ситуаційні задачі з теми.
		1,5 бала - здобувач вищої освіти засвоїв практичні навички, але припускається певних неточностей і помилок при аналізі ситуаційної задачі.
		1,0 бал - здобувач вищої освіти не точно відповідає на запитання практичного характеру; при виконанні ситуаційної задачі надає відповіді на 50% питань.
		0,5 бала - здобувач вищої освіти не засвоїв практичні навички; при виконанні ситуаційної задачі надає відповіді на 40% питань, не вміє обгрунтувати відповідь за

		наведеними даними. 0 балів - практичні навички не сформовані; здобувач вищої освіти не надає відповіді до питань ситуаційної задачі.
Контроль змістового модуля 1 (min-12- max20)		
<i>усне опитування або письмова робота</i>	15	5 балів за 1 питання
		5,0 балів - здобувач вищої освіти дає вичерпні відповіді на теоретичні питання викладача; показує всебічні та глибокі знання теоретичного матеріалу, демонструє знання додаткової літератури за темою заняття; логічно мислить і будує відповідь.
		4 бала - здобувач вищої освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, але припускається певних неточностей у логіці викладу теоретичного змісту.
		3 бала - здобувач вищої освіти задовільно засвоїв теоретичний матеріал, але припускається помилок у логіці викладу теоретичного змісту.
		2 бала - здобувач вищої освіти в основному опанував теоретичні знання освітньої компоненти, але непереконливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість.
		1 бала - здобувач вищої освіти має низький рівень теоретичних знань, плутає поняття, додаткові питання свідчать про відсутність стабільних знань.
		0 балів - здобувач вищої освіти не опанував навчальний матеріал освітньої компоненти, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі.
<i>тестування</i>	5	Одна вірна відповідь складає 0,25 балів. 20 тестів x 0,25 = 5 балів
Контроль змістового модуля 2 (min-15- max25)		
<i>усне опитування або письмова робота</i>	20	5 балів за 1 питання
		5,0 балів - здобувач вищої освіти дає вичерпні відповіді на теоретичні питання викладача; показує всебічні та глибокі знання теоретичного матеріалу, демонструє знання додаткової літератури за темою заняття; логічно мислить і будує відповідь.
		4 бала - здобувач вищої освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, але припускається певних неточностей у логіці викладу теоретичного змісту.
		3 бала - здобувач вищої освіти задовільно засвоїв теоретичний матеріал, але припускається помилок у логіці викладу теоретичного змісту.
		2 бала - здобувач вищої освіти в основному опанував теоретичні знання освітньої компоненти, але непереконливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість.
		1 бала - здобувач вищої освіти має низький рівень теоретичних знань, плутає поняття, додаткові питання свідчать про відсутність стабільних знань.
		0 балів - здобувач вищої освіти не опанував навчальний матеріал освітньої компоненти, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі.
<i>тестування</i>	5	Одна вірна відповідь складає 0,25 балів. 20 тестів x 0,25 = 5 балів

Схема нарахування та розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота

Модуль 1

Змістовий модуль 1							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	КЗМ1	
3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	12-20	30-50
Змістовий модуль 2							
T7	T8	T9	T10	T11	КЗМ2		
3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	15-25		30-50
Всього за М1:							60-100

За результатами вивчення тем дисципліни формується загальна оцінка за сумою поточного рейтингу та результатом підсумкового модульного контролю відповідно. Здобувачу вищої освіти виставляється оцінка відповідно до наступної шкали оцінки знань:

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		оцінка	залік
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	не зараховано

12. Форми поточного та семестрового контролю успішності навчання

Семестровий контроль проводиться у формі семестрового заліку.

Форми:

поточний контроль: усне опитування, тестовий контроль, змістова модульна контрольна робота.

13. Методичне забезпечення

1. Презентації лекцій.
2. Методичні рекомендації до практичних занять.
3. Прилади та обладнання для виконання практичних завдань.
4. Тестові завдання та ситуаційні задачі для поточного контролю.
5. Тестові завдання для змістових модульних контролів.

14. Рекомендована література

Основна

1. Гігієна у фармації: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Н.М. Кононенко, В.В. Чікіткіна, В.А.Волковой та ін. – Х.: НФаУ, 2016. – 392 с.
2. Гігієна у фармації та екологія: метод. реком. до практ. та сем. занять для здобувачів вищої освіти / Н.М. Кононенко, В.В. Чікіткіна, В.В. Гнатюк, В.А. Волковой, В.А. Рибак, Н.В. Деркач, С.І. Миронченко, М.О. Остапець, І.І. Шевцов, С.С. Соколова. – Х.: Вид-во НФаУ, 2018.– 75 с.
3. Гігієна та екологія : підручник / В. Г. Бардов, С. Т. Омельчук, Н. В. Мережкіна та ін.; за заг. ред. В. Г. Бардова. – Вінниця : Нова Книга, 2020. – 472 с.
4. Гігієна та екологія : підручник / за ред. В. Г. Бардова. – Вінниця : Нова Книга, 2006. – 792 с.
5. Загальна гігієна: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти спеціальності «227 Фізична терапія, ерготерапія» ОПП «Фізична терапія» / Н. М. Кононенко, В. В. Чікіткіна, В. В. Гнатюк та ін.; за ред. Н. М. Кононенко – Х. : НФаУ, 2021. – 247 с.
6. Дикий І.Л., Літаров В.Є., Сілаєва Л.Ф. Основи загальної та фармацевтичної гігієни. Навч. посібник.- Х.: Вид-во НФаУ: Золоті сторінки.- 2003.- 180 с.

Допоміжна:

1. Даценко І.І., Шегедин М.Б., Москвяк Н.В., Назар О.Ю. Гігієна праці і виробнича санітарія.- К.: Здоров'я, 2002.- 384 с.

2. Нікберг І.І., Сергета І.В., Цимбалюк Л.І. Гігієна з основами екології. Підручник.- К.: Здоров'я, 2001.- 504 с.
3. Мізюк М.І. Гігієна: Посібник для практичних занять.- К.: Здоров'я.- 2002.- 256 с.
4. Мізюк М.І. Гігієна: Підручник.- К.: Здоров'я.- 2003.- 320 с.

15. Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

1. Сайт кафедри нормальної та патологічної фізіології НФаУ <https://pat.nuph.edu.ua/>
2. Бібліотека НФаУ: e-mail <https://lib.nuph.edu.ua/>
3. Сайт дистанційного навчання <https://pharmel.kharkiv.edu/>
4. Нормативно-директивні документи МОЗ України <https://mozdocs.kiev.ua/>